

offiserer opp på villa Dalheim og krevde å overta mr. og mrs. Singers eiendom der. Men papir ble fremlagt på at de bodde til leie hos en person i Olden. Så dettè var en feiltakelse av tyskerne. Imidlertid dikterte de Singers husarrest. Dette tok svært hardt på mr. Singer, han ble syk og døde høsten 1943, etter at deres testamente var underskrevet.

Noen år etter overrakte mrs. Singer sykehuset til Sogn og Fjordane fylke gjeldfritt. Det kostet Singers 3 millioner kroner. Fylkesmann N. Schei takket hjertelig for den store gave. Og folket, spesielt i Nordfjord, var meget takknemlige.

Det ble bygd kapell i Olden, like ved mr. Singers studio, for ham og mrs. Singer.

I 1962 døde også mrs. Singer — i Holland — og en flokk venner derfra fulgte henne til Olden, der hun ble lagt i kapellet. Begge er balsamert og hviler her side om side. Kapellet er innredet med alter og alt som til hører. Man kan se begge gjennom glass i lokket på kistene. Så hviler de der, så å si, ved foten av det majestetiske fjell Siciliekronen, som mr. Singer yndet å male, gang på gang.

Mr. Singers bilder er særdeles vakre og dekorative og stiger stadig i pris. Han var meget flittig i sitt arbeide, og oppnådde salg til de store gallerier i Europa, Afrika og Amerika, og er representert i en masse private kolleksjoner.

Nå da mrs. Singer var død, ble testamentet deres offentliggjort, og det viste seg der at deres villa «Dalheim» i Olden var gave til Sogn og Fjordane fylke, til rekreasjonshjem for personell ved sykehusene i fylket. Men en hel del av kunsten der fikk Bergen, til Kunstindustrimuseet der.

Så ble det atter en milliongave fra Singers, til distriktene her på Vestlandet. En hel menneskealder har Olden hatt den glede å ha Singers mellom seg. De har vært en stadig støtte for framgang i bygden, og man kunne regne med deres hjelp i alle arbeid.

Folk i Olden har beundret disse to mæsener på villa «Dalheim» og elsket dem. Nå er det slutt. Men deres gjerninger og hjelpsomhet vil bli omtalt til slekter som kommer.

Velsignet være deres minne.

SIMON GRABOWSKI

Sagtindan i Rondane

Af alle de fjeldvandring, jeg i tidens løb har gjort, er bestigningen af *Sagtindan* i Rondane nok den tur, der står mest markant i min erindring.

Med *Sagtindan* forholdt det sig således, at den var en af de få 2000 m toppe i Rondane, som jeg aldrig havde været på. Da den yderligere lå noget afsides i forhold til de andre og var mere ukendt i folks bevidsthed end disse, fik den efterhånden noget mystisk-attraktivt over sig i mine øjne. Vi har alle vores hvide hval en en eller anden form, — nuvel, *Sagtindan* blev *min* hval, jeg måtte død og djævel op på den; og her kan læseren måske med rette sige: «Nå, ja, så længe man ikke sætter sig vanskeligere mål . . . !»

Helt let ville det dog ikke være: anmarchen til *Sagtindan* er så meget længere end til de andre toppe, at der under alle omstændigheder kommer en temmelig lang dagsmarch ut af det. Derfor var det hidtil ikke blevet til noget for mit vedkommende — een gang havde jeg endda ligget tre kvarter i en slags orkan i «*Sørøstskaret*»*) — den sydlige indgang til Verkildalsbotn og Verkildalen — og ventet forgæves på, at tågen skulle lette. Gennem dette skar gik vejen, hvis man lå på Rondvassbu (eller Peer Gynt-hytta); men en «ambulant» bestigning of *Sagtindan* kan jo kun foregå fra *Høvringen*, og hvad enten man da vælger *Sørøstskaret* eller en direkte march mod Verkildalen, bliver det en væsentlig længere strækning.

*) eller Krokutbekkskaret, som det måske snarest burde kaldes.

Hvad selve optakten til turen angik, kom den, på helt suveræn vis, til at afspejle den forstørrede målestok, der ventede. Fra Røros var jeg rådvild p. gr. a. dårligt vejr, haiket nedover og havde på måfå siddet på med en forretningsmand så langt som til *Hamar*. Skulle jeg blive med til Oslo? Nej, i Hamar var det sommer. Tøvende rykkede jeg mod Lillehammer. Undervejs i en bil hører jeg vejrudsigten for næste dag. Og dermed var det klart. *Nu* skulle Sagtindan falde. — Jeg hoppede på nattoget. Det blev til 1 times søvn på stationen i Otta, inden jeg fortsatte med det lokale morgentog til Sel. Og op ad morgenen nåede jeg Høvringen. En hr. *Ivar Rusti* kørte mig det sidste stykke ad serpentivejen på en lillebitte motorcykel, der kun som ved et mirakel bar os begge til tops. Hil dig for evigt, Ivar Rusti!

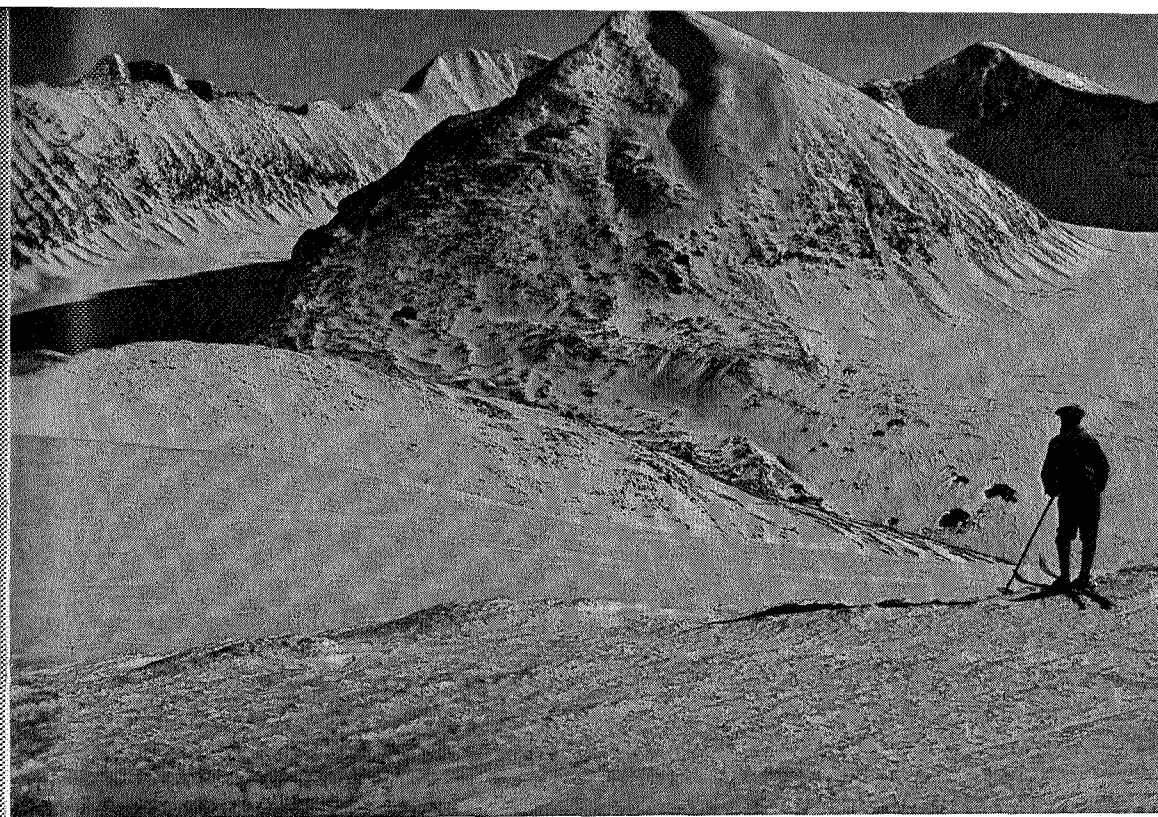
Nu begik jeg fejl nr. 1. — Beruset af sensommeren og af i den gudsforladte morgenstund at være brudt igennem til Høvringen, hengav jeg mig til mit sædvanlige smøleri med morgenmaden og mistede herved en del kostbar tid. Tid mente jeg iøvrigt at have nok af, da jeg først skulle fortsætte med nattoget til Trondheim, — dette var til gengæld så fast planlagt, at jeg ved min afsked med værtinden udtalte følgende skæbnesvangre ord:

«Ja, hvis jeg ikke er tilbage i aften, så er det, fordi jeg er ramlet ned fra Sagtindan!»

Fejl nr. 2 — og en usædvanlig grov fejl, må vi vel kalde det.

Den 3. og sidste fejl bestod i, at jeg for morskabs skyld gav mig til at følge en opmærkning, jeg stødte på, og som bragte mig i noget nordligere retning end planlagt, som om jeg var på vej til toppen af Vassberget. Spændingen steg. Dette, i timevis at være gået efter den uvirkelige Sagtindan og så pludselig at skulle se den tone frem på den anden side af Verkilsdalen — man troede næsten ikke, at det var sandt. Episoden med rødmærkningen havde kostet mig over en halv time — desto ærgerligere, som det var en elendig opmærkning — og sekunderne blev lange nu.

Så lå det der da, fra det ene øjeblik til det andet. En tinde? Nej, et bjerg — mægtigt, gråt og spotsk, ligegyldigt og nådeløst som himlens blå ild over dets hovede. Så nært og ind-på-livet, — «kun» Verkilsdalen skilte os — og alligevel så evigt, uindtageligt fjernt.

Sagtindan i Rondane

Foto: Gunnar Raabe

Jeg tror, at alt på denne store, klare dag blev langt grusommere, langt mere håbløst end på den sorteste uvejrsdag. I dette øjeblik var Sagtindan virkelig den hvide hval, måske selve den hvide hvals idé.

Dette syn var ligesom overgangen fra livets morgen til dets eftermiddag. Man var gået langt, men der var langt igen. Nedgangen til Verkilsdalen var næsten overdimensioneret, og da jeg omsider stod ved bjergets fod, ovre på den anden side, havde jeg brugt fem timer. Fem timer til foden af en top i Syd-Norge: det er langt.

Vel, jeg besejrede Sagtindan, kan man sige, forsåvidt som jeg, via en endeløs, monoton opstigning gennem kæmpemæssig ur nåede til dens top, — og alligevel blev det ligesom *den, der besejrede mig*. Thi kun fem minutter før målet kom tågen lydløst hvislende og indhyllede mig. Således opnåede jeg, på denne den skønneste af alle dage, aldrig

at skue ud fra toppen: symbolet på opfyldelsen tog Sagtindan selv i pant. Og er det i grunden særlig overraskende?

Noget af det særlige ved denne dagstur lå — som jeg tidligere har antydnet — i dens karakter af «*expedition*». Man måtte *opsøge* tinden i dens skjulte dal, langt fra alfarvej, — og nu, da man var kommet ned fra den igen, følte den hjemvej, der ventede, absolut ikke som noget slutafsnit, nej, snarere som en helt ny tur i turen. Det var akkurat som i eventyrene, hvor man får besked på at gå i hundrede dage til det første veiskille, den første heks, eller hvad det nu kan være, derpå hundrede dage til den næste, osv. Man er på vej mod et eksistentielt mål; men vejen i sig selv er samtidig så lang, at den ligesom udfylder hele eksistensen undervejs. Det er *det* man kalder episk. Altså skulle jeg nu gennem hele Virkilsdalen og botnen, over Sørøstskaret og videre mod syd et godt stykke, inden jeg overhovedet kunne vende mig mod vest og dermed Høvringen. På vejen ned fra toppen var jeg iøvrigt kommet i tanker om, at jeg ikke havde sovet den foregående nat, — og nu meldte resultatet sig da også. Inderst i Verkildalsbotnen *bevægede* klippeblokkene sig. Da forstod jeg, at det gjaldt om at være forsigtig. Opstigningen til Sørøstskaret tog jeg skridt for skridt; og vel oppe i skaret var jeg da kommet så meget til hægterne, at jeg kunne stille om til lyntempo. Nu var det vardevejen Rondvassbu—Høvringen, der stod for tur, — kunne jeg blot komme ind på den, inden det blev mørkt, måtte alt være i orden.

Det lykkedes perfekt. Jeg havde faktisk passeret den lille steinbu, som kaldes Ljosaahytta, inden det var helt mørkt, — men så var triumftøget til ende. I mørket var jeg helt afhængig af opmærkningen, og da den svigtede, var jeg leveret. Nu var Høvringen pludselig hinsides al virkelighed — og Peer Gynt-hytta, redningsplanken et eller andet sted forude, tog form af et féslot. Men hvordan finde den tværs over myrene? Da tændtes i min kikkert et lys så stort som et knappenålshovede. Peer Gynt. Efter denne stjerne gik jeg, som på tankens regnbue — gennem myr og buskads, gennem mirakler af ikke-brækkede arme og ben, til jeg åbnede døren og trådte ind. Sagtindebestigeren, Dragedræberen. Da havde jeg været undervejs i tolv timer og kunne ikke fortsætte i mørket til Høvringen.

Næste morgen var patruljerne ude. Det var de overstadige ord,

jeg havde ladet falde på Høvringen, og det var første og sidste gang i mit liv, at jeg formede denne farlige afskedssætning. Og patruljerne? Jo, de var gået til toppen af Sagtindan Hvorfor da ikke hellere til Peer Gynt-hytta? Fordi jeg var dansk, selvfølgelig! De gale danskere, der går på Sagtindan, kan hverken udtænke eller realisere at nå frem til Peer Gynt for natten. Her var da den lære, der kunne uddrages på *norsk* side. Og således gik måske begge parter klogere ud af den dramatiske weekend i Sagtindans tryllekreds.

En glad gutt.

Foto: Kåre Halse